

PERSONÁLIA

Doc. PhDr. Michal Slivka, CSc. jubiluje

Je neuvěřitelné, že významný slovenský archeolog středověku doc. Michal Slivka se v roce 2018 dožil sedmdesátky. Neuvěřitelné proto, že tento člověk plný energie a nápadů spíš připomíná mladíka, který stále dychtivě vyhlíží do budoucnosti. Mluva faktů však jednoduše svědčí o tom, že ten časový údaj odpovídá skutečnosti. A nejen mluva faktů, také Slivkovo pozoruhodné dílo a moje paměť soupevníka, kterým v mnoha ohledech jsem a který měl to štěstí se s Mišou mnohokrát potkávat – zejména při řadě vědeckých akcí. Měl jsem proto možnost pozorovat jeho vědecký růst, který byl spjat s archeologickým poznáváním slovenské a středoevropské monastické kultury, osudem se mu stal zejména kartuziánský klášter Lapis refugii (Kláštorská) ve Slovenském ráji. V jeho vědeckém životopise je ale řada dalších lokalit a témat, kterými se dotýkal monasteriologie a obecně církevní kultury. Vědomí, že každé badatelské téma musí být kromě seriózního zpracování zasazeno do širšího srovnávacího kontextu, jej vedlo k další problematice, zejména hradní středověké architektury a obecně podoby života středověkého člověka. Monografie *Hrady a brádky na východnom Slovensku* (s Adrianem Vallaškem, 1991) a *Poblhady do stredovekých dejín Slovenska* (2013) jsou toho dokladem. Jako archeolog významně přispěl ke studiu středověkého kovářství a hutnictví, parohové a kostěné industrie, keramiky atd., to vše

obvykle v souvislosti s jeho milovaným východním Slovenskem. V rámci něj mu přirostla k srdci zvláště Spiš. Z vědeckého ohledu to dokládá monumentální publikace *Terra Scepusiensis* (2003), na jejímž vzniku se v rámci slovensko-polské spolupráce významně podílel. Logickým důsledkem tohoto výsledku je cena Wacława Felczaka a Henryka Wereszyckého, kterou mu v roce 2005 udělila Jagellonská univerzita v Krakově.

První část Mišovy badatelské cesty byla spjata v letech 1974 – 1981 se Slovenským památkovým ústavem a poté v letech 1981 – 1993 s Archeologickým ústavem SAV v Nitře. S podporou těchto pracovišť vykonal velkou část svým terénních a badatelských prací. Důsledkem jeho úspěšné pouti světem archeologie středověku však také je, že byl povolán předávat své vědomosti a zkušenosti studentům. Jeho vstup do univerzitního světa je spojen s 90. lety minulého století. V roce 1996 se stal pracovníkem Katedry archeologie Univerzity Komenského v Bratislavě (jejímž je absolventem a na níž se v roce 1994 habilitoval) a je jí věrný dodnes. V letech 1998 – 2001 byl šéfem této katedry. V 90. letech působil rovněž na Trnavské univerzitě a zúčastnil se zde zakladatelské práce, která byla v roce 2004 oceněna vyznamenáním za zásluhy a rozvoj Trnavské univerzity. Studentům imponuje nejenom svými vědomostmi, ale také svým nasazením při ochraně kulturního dědictví. Zcela unikátní je dlouhá šňůra letních škol spjatých s kartouzou *Lapis refugii*, které organizuje a jejichž posláním je kromě vzdělávání účastníků také údržba a konzervace architektonických pozůstatků této kartouzy.

Výsledky své práce doc. Slivka zveřejňuje v řadě domácích a zahraničních vědeckých publikací. Velký význam má v této souvislosti jeho bohatá účast a vystupování na domácích i zahraničních konferencích. Za mnohé jiné připo-

menu alespoň každoroční česko-slovenské fórum archeologie středověku *Archaeologia historica*, jehož 50. ročník proběhl vloni ve Valticích. Při tomto každoročním setkávání českých a slovenských archeologů, jehož kontinuita je malý zázrak, je možné pravidelně potkat usměvavého a přátelského člověka Michala Slivku, který patří ke skupině pamětníků začátku tohoto maratonu a patří k jeho spolehlivým vědeckým fundamentům. Upřímně si přeji, aby toto a mnohá jiná setkávání pokračovaly co nejdéle. A přáteli Míšovi Slivkovi k němu přeji pevné zdraví, hodně sil a onu obdivuhodnou invenci, která jej vede od jednoho významného a důležitého tématu k druhému. *Ad multos annos, milý Mišo!*

Petr Sommer

Jubilant prof. PhDr. Eduard Krekovič, CSc.

V roku 2018 oslávil svoje životné jubileum kmeňový člen katedry archeológie a významný predstaviteľ Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, profesor Eduard Krekovič. Narodil sa 21. júla 1948 v Loku, okr. Levice, ale už od vysokoškolských čias je jeho súkromný i profesijný život spojený s Bratislavou a s *alma mater* FiF UK, kde pôsobí od ukončenia štúdií (1971). V rokoch 1990 – 1991 bol vedúcim katedry archeológie, v období medzi rokmi 1998 – 2014 viedol sekciu Klasická archeológia.

Eduard Krekovič je špecialistom na dobu rímsku a archeológiu rímskych provincií. Ako jeden z mála slovenských archeológov svojej generácie sa špecializoval na teoretickú archeológiu a snažil sa o prepájanie archeológie s inými vedným odbormi (religionistika, etnológia, matematika a i.). Je autorom desiatok vedeckých štúdií, odborných článkov a monografií, editorom niekoľkých zborníkov. Neodmysliteľnou

súčasťou jeho tvorby bola a je popularizácia archeológie. Je autorom pútavej knihy *Črepy a India alebo všedná archeológia* (Tatran 1991), spoluzostavovateľom publikácie *Myty naše slovenské* (zost. E. Krekovič, E. Mannová, E. Krekovičová, Bratislava 2005) a mnohých ďalších. Verejnosť i odborníci ho poznajú aj z článkov publikovaných v časopisoch či denníkoch, alebo z rozhlasových rozhovorov, kde reflektuje na viaceré aktuálne spoločenské témy. K tým najnovším patrí opäť otvorená téma nacionalizmu v spoločnosti, etnicity v archeológii, postavenia a úloh humanitných vied vo vzdelávacom procese a i. Už ako študent sa angažoval v rámci hnutia za občianske slobody, pričom bol členom tzv. politického výboru pri fakultnom výbore Zväzu vysokoškolákov Slovenska, ktorý vznikol ako reakcia na okupáciu v roku 1968. V roku 1989 bol členom koordinačnej rady fakultnej pobočky VPN (Verejnosť proti násiliu). Rovnako ako v minulosti, aj v súčasnosti sa tiež aktívne zúčastňuje na verejných zhromaždeniach.

V roku 2015 zakladal spolu s mladšou generáciou kolegov Diskusný klub teoretickej archeológie FiF UK – Sova, vďaka ktorému sa na tematických diskusiách stretávajú pedagógovia i študenti z rôznych odborov nielen Filozofickej fakulty. Profesor Krekovič viedol kontinuálne úctyhodný počet kurzov vo všetkých stupňoch štúdia. Rukami mu prešiel značný počet študentov, z ktorých mnohých inšpiroval k štúdiu doby rímskej, či k prekonaniu „averzie“ k teoretickej archeológii. A to i napriek tomu, že sa aj nás, študentov, snažil s jemu vlastným anglickým zmyslom pre humor odradiť od náročného archeologického „chlebička“. Práve z jeho študentov vyrástli poprední odborníci na archeológiu doby rímskej a rímskych provincií ale i iných špecializácií.

Za posledné desaťročie nepoľavoval vo svojich aktivitách, ale ich postupne umne delegoval na svojich mladších kolegov a vedenie vybraných kurzov odovzdával svojim nástupcom.

Dlhé roky pôsobil aj ako externista na Masarykovej univerzite v Brne, na katedre archeológie FiF UK bol koordinátorom pre zahraničné mobility programov Erasmus a CEEPUS. Od roku 2001 bol členom Výboru pre vzdelanie a výskum pri Európskej asociácii archeológov (EAA), v 2013 – 2014 koordinátorom projektu Európskej komisie DISCO – Discovering the Archaeologists of Europe. Niekoľko volených období (aktuálne do roku 2019) bol opakovane aktívnym členom Výboru Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV. V rámci SAS pri SAV organizuje od roku 2015 úspešné diskusné stretnutie Quo vadis slovenská archeológia?

Profesor Eduard Krekovič je nielen skvelým odborníkom vo svojej oblasti, ale aj človekom s pozitívnym prístupom k životným výzvam, ktorý jedná s ľuďmi s úctou a rešpektom, jedná vždy čestne a nestráni sa pomenovávať vecí pravými menami, a otvorene reagovať aj na háklivé témy. O jeho zmysle pre humor svedčí aj obľúbená odpoveď na otázku: „Ako sa máte, pán profesor?“ - „Ja sa mám dobre, lebo vždy môže byť ešte horšie.“

Pán profesor oslávil nedávno v kruhu svojich blízkych kolegov a priateľov svoje krásne jubileum. Nanešťastie jeho silu nečakane oslabil vážna choroba. My pevne veríme, že len na krátky čas, a onedlho budeme opäť spolu pokračovať v organizovaní diskusií a prednášok.

Vážený pán profesor, Ave Eduard – bona valetudo et ad multos annos!

Jana Mellnerová Šuteková a Katarína Hladíková